

גמלת נכות מעבודה לעובד עונתי על פי מכלול הכנסותיו בשנה שקדמה לתאונה - הלכת ברקאי

רו"ח אורנה צח (גלרט), מר חיים חיטמן ורו"ח (משפטן) ישי חיבה

לרבעון שקדם (בהתאמות מסוימות), קובעת תקנה 9 בחינת 12 החודשים שקדמו (בהתאמות מסוימות).

תמצית עובדתית

- המבוטח עבד כמאמן כושר שכיר וכמשווק אלחוטי עצמאי במשך כל השנה. בחודשי הקיץ עבד באופן קבוע כמציל שכיר במשך 15 שנים. רוב הכנסותיו השנתיות היו מעבודתו כמציל.
- ביום 5.2.2009 נפגע במהלך עבודתו כמאמן כושר שכיר, ונקבעה לו נכות לצמיתות בשיעור 30%.
- המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") שילם למבוטח דמי פגיעה על פי הכנסותיו ברבעון שקדם לפגיעה, קרי, הכנסותיו כמאמן כושר שכיר וכעצמאי בשיווק אלחוטי בלבד.
- בית הדין האזורי דחה את תביעת המבוטח להכיר בו כעובד עונתי.

ביום 9 בינואר 2015 קיבל בית הדין הארצי לעבודה (עב"ל 13-02-34028) את ערעורו של רם ברקאי (להלן: "המבוטח") וקבע כי קצבת הנכות תשולם לו על פי מכלול הכנסותיו כשכיר וכעצמאי ב-12 החודשים שקדמו ליום שבו נפגע בעבודה. דמי הפגיעה בעבודה מנגד – ישולמו לפי ההכנסה המבוטחת ברבעון שקדם לפגיעה בלבד.

רקע חוקי

על פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 השכר הקובע לחישוב דמי פגיעה הוא הסכום המתקבל מחלוקת הכנסת המבוטח ברבע השנה שקדם ליום שבעדו מגיעים לראשונה דמי פגיעה ב-90.

תקנות הביטוח הלאומי (חישוב שכר העבודה הרגיל), התשי"ז-1956 (להלן: "התקנות") קובעות חריגים לכלל.

בין השאר יש התייחסות בתקנות ל"עובד בעבודה עונתית מסוימת בלבד".

תקנות 6 ו-9 לתקנות מתייחסות בין השאר לעובד עונתי. בעוד תקנה 6 קובעת התייחסות

דיון והכרעת בית הדין הארצי

תכלית פרק ה' לחוק הביטוח הלאומי שעוסק בביטוח נפגעי עבודה היא להקנות לנפגע בעבודה זכויות שונות שנועדו להשיב, במידת האפשר, את מצבו למצב שקדם לתאונה בעבודה. לפי בית הדין תכליתה של קצבת הנכות היא לאפשר לנפגע לחיות באורח שוטף באותה רמת הכנסה שבה חי קודם לפגיעה בעבודה, ולכן יש לחשב את זכויותיו של המבוטח על פי השתכרותו המלאה והאמיתית.

בהתחשב בתכליתן של התקנות, בית הדין אינו מוצא הצדקה לפרשנות המל"ל שלפיה "עובד בעבודה עונתית מסוימת בלבד" משמעו אדם שעובד אך ורק בעבודה עונתית, בשונה מעובד עונתי שמנצל את יתרת חודשי השנה לעבודה נוספת.

ביה"ד מבחין בין שתי הגמלאות, וקובע כך:

בעניין דמי פגיעה, ובהתחשב בכך כי הגמלה היא לזמן קצר, תחול תקנה 6 ככל שנפגע באותה עונה, וההכנסה המבוטחת תחושב לפי הרבעון הקודם עם התאמות. ככל שנפגע שלא באותה עונה – יחולו הכללים הרגילים, קרי ההכנסה המבוטחת ברבעון שקדם.

בעניין גמלת נכות מעבודה העשויה להשתלם משך כל חייו של המבוטח, תחול תקנה 9 הקובעת כי ההכנסה הקובעת לקצבת הנכות מעבודה היא ההכנסה שהייתה ב-12 החודשים שקדמו לפגיעה (בהתאמות מסוימות).

לסיכומו של דבר, דחה בית הדין הארצי את ערעור המבוטח לגבי דמי הפגיעה בעבודה, אך קיבל את ערעורו לעניין קצבת הנכות מעבודה.